

Adil, demokratik ve sürdürülebilir bölgeler için bir paradigma değişikliği: Kentsel ve kırsal reform, şimdi!

Yakınlaşma için Çağrı Rio+20 ve ötesi

Kentsel reform ve yerleşim hakları için uluslararası yerleşimci örgütleri ve organizasyonları, yaşamın ve tabiatın metalaştırılmasına karşı ve ortak değerlerin müdafaası için Rio de Janerio, Brezilya'da 15-23 Haziran 2012'de, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Gelişme Konferansı (Rio +20) öncesinde yapılacak olan Halkların Zirvesine katılacaklar.

Bu çağrıyla başlatırken, kırsal ve kentsel yerleşimci hareketleri arasında ve adil, demokratik ve sürdürülebilir bölgeler için mücadele eden tüm organizasyonlar arasında bir platform ve program üzerinde ortak harekete temel olacak konsensus oluşturulması için bu alanın işbirlikleri ve diyalogların birleştirilmesi yönünde bir kilometre taşı olmasını hedefliyoruz.

Bu diyalog sürecini, Dünya Kentsel Forumu 6 ve Kentleşme Sosyal Forumu 2 (Napoli, Eylül 2012) ve Dünya Sosyal Forumu – Dünya Yerleşimciler Toplantısı (Tunus, Mart veya Nisan 2013) gibi gelecek birlikteliklere yönelik olarak yapılandırıyoruz.

Şehirler ve krizi tetikleyen neoliberal modele direnme hakkı

Yeni milenyumda dünya nüfusunun yarısı şehirlerde yaşar halde ve giderek daha da hızlanan bir kentleşme oranı ile başladık. Kentler, büyük ölçüde ekonomik, çevresel, politik ve kültürel zenginlikleri ve çeşitlilikleri geliştirme potansiyeli olan bölgelerdir. Ancak yakın zamanda neredeyse tüm dünyada uygulanan neoliberal model gelir ve güç birikimini elitlerin elinde tutmasını sağlayarak, hızlı kentleşmenin çevresel bozulmalara, kamusal alanların özelleştirilmesine katkıda bulunmasına yol açmakta ve buna paralel olarak fakirlik, dışlanma, toplumsal ve mekansal ayrışma artmaktadır. Küresel finansal krizi tetikleyen, kırsal ve kentsel alanlarda konut ve yerleşme problemlerini derinleştiren ve buna benzer diğer olumsuzluklara yol açan işte bu modeldir.

Kentlerde yaşayanların büyük kısmı bu modelin ve tekrarlayan krizlerin yükü altında ezilmektedir. Bu kent halkları en temel ihtiyaçlarını gidermekten mahrum bırakılmakta veya kısıtlanmakta ve bu nedenle de ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel haklarına yapılan bu saldırılara karşı direnmeleri haklı ve meşru olmaktadır.

Rio de Janerio'da yapılan ilk Dünya Zirvesinden beri (ECO '92), halk hareketleri, toplumsal organizasyonlar, mesleki birlikler, ulusal ve uluslar arası sivil toplum forum ve birlikleri, dayanışma, özgürlük, eşitlik, haysiyet ve toplumsal adalet prensipleri temelinde, sürdürülebilir bir kentsel toplum organizasyonu ve yaşam tarzı için bir model inşa etmek gibi zorlu bir çabaya girişmişlerdir.

Dünya Kent Hakkı Şartı, haklarımızı talep etmek ve müşterek mülkiyetleri savunmak için ortak platform.

2001'de Porto Alegre'deki Dünya Sosyal Forumundaki sivil toplumdaki sektörlerin uluslararası mobilizasyonunun ortaya çıkan sonuçlarından birisi de eşit, demokratik, insancıl ve sürdürülebilir şehirler için bir platform öneren Kent Hakkı için Dünya Şartının hazırlanması ve yayımlanmasıdır.

Adil ve eşitlikçi şehirlerin inşası; su, flora ve fauna gibi ortak kaynakların sosyal, eşitliğe dayalı ve sürdürülebilir şekilde kullanılması için yapılan mücadelelerden ayrı görülemez. Bu inşa aynı zamanda kentsel ve kırsal arazilere erişimin demokratikleşmesi, kentsel ve kırsal reform, bölgesel yönetim, gıda bağımsızlığı, çevreye duyarlı tarımsal uygulamalar için, çiftçiler ve ailelerinin tarımsal geçim kaynakları ve geleneksel ve özgün toplulukların mücadeleleri ile yakından bağlantılıdır. Şimdi, 2012'de mücadelelerimiz kapasitemiz ve hükümetlere, G20'ye ve uluslar arası finans kuruluşlarına karşı duruşumuz ile –özellikle kamusal politikalar için- uyum, barış ve mutluluk içinde, adil, demokratik ve sürdürülebilir bölgelerde yaşam için gerekli koşulları temin yönünde taleplerimizi tekrar ileri sürüyoruz.

Birleşmiş Milletler Habitat Dünya Kent Forumu 2010 kapsamında onaylanan tanıma göre "**Kent Hakkı**, bugünkü ve gelecekteki tüm kuşakların, cinsiyet, yaş, ırk, sağlık durumu, gelir, uyruk, etnik köken, göçmenlik, siyasi tercih, din veya cinsel tercih ayrımı yapılmayan, her kesimin kimlik ve kültürel hafızasını koruyan sürdürülebilir şehirlerde yaşamasına yönelik müşterek haktır. Bu tanımın ışığı altında, devletler ve sivil toplumlar için beraberce, neoliberal modele alternatif olacak düşüncelerden hareketle yeni toplumsal-bölgesel anlaşmalarla yükümlülük ve sorumluluklarını üstlenmenin ve aşağıda yer alan taahhütleri yerine getirmek zamanı gelmiştir:

1. Hemşehrilik kavramının tam olarak uygulamaya geçmesi. İçinde yaşayan bütün insanların (sürekli veya geçici olarak şehirlerde yaşayan çocuklar, gençler, erişkinler, yaşlılar, kadın ve erkekler) temel insan haklarını ve özgürlüklerini hissederek yaşadıkları, haysiyet, eşitlik ve sosyal adalet temelinde müşterek bir mutluluğu inşa ettikleri bir şehir. Bu amaçla, kentlerin hakları veya – yerleşimcilerin, toplumsal aktörlerin ve kurumların- vatandaşlık haklarını neoliberal küreselleşmenin saldırganlığına direnerek, kentle ilgili haklarını ifade ettiği için suçlanmadan sağlamak.

2. Kentin, arazi ve mülkiyetin toplumsal işlevi. Toprakların dağıtımında ve kullanımlarının düzenlenmesinde kentin sahip olduğu tüm mülkiyetlerin, hizmetlerin ve fırsatların kullanım haklarının eşit olarak sunulmasında tüm kent sakinlerinin katılımının sağlandığı bir şehir. Hep beraber belirlenmiş olan kamusal menfaati ön plana çıkaran sosyal adaleti ve çevresel özellikleri dengeli bir arazi politikasını teminat altına alan bir şehir. Buna göre kamusal politikaları belirlemek ve uygulamak, spekülasyona, kentsel ayrışma, dışlanma, yerinden edilme ve göçe zorlanma, kentsel ve kırsal arazi yağmasını engelleme olmak için özel yöntemler geliştirmek gereklidir.

3. Kentin demokratik yönetimi. Kent sakinlerinin kamusal politikaların formülasyonu, uygulaması, planlama, bütçe ve kentsel süreçlerle ilgili her seviyede karar süreçlerine katıldığı bir şehir. Bu aynı zamanda karar süreçlerinin oluştuğu, yalnızca kamu görüşü alınmakla kalınmayıp, yönetim, izleme ve kamusal politikaların değerlendirilmesinde katılımı sağlayan güçlendirilmiş kurumsal alanlarla yakından ilgilidir.

4. Kentin demokratik üretimi ve kentin içinde demokratik üretim. Kent sakinlerinin üretkenlik kapasitesini özellikle popüler alanlarda temin eden ve artıran, yerleşimin toplumsal olarak üretimini, kentsel tarım da dahil olmak üzere gıda bağımsızlığını ve ekonomik faaliyetleri teşvik eden ve destekleyen bir şehir. Kenti ve üretken bir yerleşimi üretmek hakkı, herkes için gelir üreten enerji hakkı da dahil olmak üzere, sadece bazılarının tekel benzeri kazançlarını değil halkın ekonomisini güçlendiren bir haktır. En korunmaya muhtaç gruplara, fakirlik ve çevresel riskler (insan kaynaklı çevresel felaketlerin tehdit ettiği ve/veya kazazede/kurban haline getirdiği) altında yaşayanlara, şiddet tehdidi altında olanlara, engellilere, göçmenlere veya mültecilere ve tüm marjinal ve dezavantajlı koşullarda yaşayanlara açık ve onların ihtiyaçlarını dikkate alan bir şehir.

5. Şehrin ve çevresinin ortak doğal, tarihi değerleri ve enerji kaynaklarının sorumlu ve sürdürülebilir yönetimi. Kent sakinleri ve otoritelerin kamusal politikaları uygularken su ve çevre gibi müşterek kaynakların sorumlu bir anlayışa tabi olduğunu garanti altına alan, değişik topluluklar ve bölgelerden gelen tüm toplum için haysiyetli bir yaşamı, eşit yaşam şartlarında şimdiki ve gelecekteki nesiller için doğal ekolojik rezervleri etkilemeden sürdürmeyi temin eden bir şehir.

6. Şehrin demokratik ve eşit olarak yaşanması. Tüm kentsel alanlarda erişilebilirlik hakkını ve eşit fırsatları tanıyan, toplumsal bütünleşme ve kadın-erkek eşitliğini öne çıkaran, etnik kökeni, yaşı, fiziksel özellikleri, cinsel tercihi veya dini ne olursa olsun tüm insanlara saygıyı içeren bir şehir. Tüm yaşayanların fiziksel erişimini kolaylaştıran, temiz ve sürdürülebilir bir teknolojiye sahip, toplu taşıma ve bisiklet gibi diğer alternatif ulaşım türlerini de teşvik eden bir şehir. Sürdürülebilir çevreyi ve kenti içeren, yerel kamusal politikalardan sorumlu otoriteler için her seviyede eğitim imkanını ve her düzeyde iletişim ve bilgi paylaşımını temin eden bir şehir.

Nisan 2012

İmzalayanlar:

Habitat International Coalition (HIC)
International Alliance of Inhabitants (IAI)
National Forum for Urban Reform (FNRU), Brazil

...